

Metod för kapacitetsberäkning för balanseringstidsramen i kapacitetsberäkningsregion Norden

Beslut

1. Energimarknadsinspektionen (Ei) godkänner Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) förslag till metod för kapacitetsberäkning för balanseringstidsramen i kapacitetsberäkningsregion Norden, se bilaga 1.
2. Beslutet gäller under förutsättning att samtliga tillsynsmyndigheter i kapacitetsberäkningsregion Norden fattar ett beslut med samma innebörd.
3. Detta beslut kan komma att upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen.

Ansökan

Den 16 december 2022 tog Ei emot en ansökan från Svenska kraftnät om ett förslag till kapacitetsberäkningsmetod för balanseringstidsramen i Norden i enlighet med artikel 37(3) i Kommissionens förordning (EU) 2027/2195 av den 23 november 2017 om fastställande av riktlinjer för balanshållning avseende el (förordning (EU) 2017/2195). Förslaget hade tagits fram av Svenska kraftnät tillsammans med de övriga systemoperatörerna som ingår i kapacitetsberäkningsregion Norden.¹ Förslaget innebär en metod för att beräkna kapacitet mellan elområden inom balanseringstidsramen för utbyte av balansenergi eller för driften av processen för nettning av obalanser.

Ei, analyserade förslaget tillsammans med övriga berörda tillsynsmyndigheter och Ei skickade därefter en ändringsbegäran till Svenska kraftnät den 16 juni 2023.

Den 16 augusti 2023 tog Ei emot en reviderad ansökan från Svenska kraftnät med ett reviderat förslag till kapacitetsberäkningsmetod för balanseringstidsramen i Norden. Av ansökan framgick att det reviderade förslaget hade tagits fram av

¹ Se ACERs beslut nr. 08/2023 av den 31 mars 2023 för en uppdaterad lista med de elområdesgränser och systemansvariga för överföringssystem i alla kapacitetsberäkningsregioner, inklusive Norden.

Svenska kraftnät tillsammans med de övriga systemoperatörerna som ingår i kapacitetsberäkningsregion Norden.

De systemansvariga upptäckte därefter ett skrivfel i metoden. En ny version, utan skrivfelet, skickades in till Ei den 13 oktober 2023.

Det reviderade förslaget bygger i huvudsak på kapacitetsberäkningsmetoden för intradagstidsramen, som godkändes av de nordiska tillsynsmyndigheterna den 14 oktober 2020, samtidigt som förslaget uppfyller de generella reglerna i förordning (EU) 2017/2195 och förordning (EU) 2015/1222².

Metoden använder sig av den nordiska kapacitetsberäkningsprocessen implementerad för intradagstidsramen. De flödesbaserade parametrarna som beräknas för intradagstidsramen, genom att använda dedikerade gemensamma nätmodeller för intradag kommer att uppdateras för balanseringstidsramen, genom att ta hänsyn till den redan tilldelade kapaciteten från intradag- och balanseringstidsramarna samt överföringskapaciteten som redan har reserverats för balanseringsperioden. Den resterande kapaciteten, det vill säga den kapacitet som återstår efter intradagsperioden samt kapaciteten som redan reserverats för balanseringstidsramen, kan tillhandahållas balanseringstidsramen för utbyte av balansenergi eller för driften av processen för nettning av obalanser.

Metodförslaget beskriver en övergångsperiod för beräkningen av kapacitet mellan elområden för utbyte av balanseringsenergi och avses användas till dess att de europeiska plattformarna för utbyte av balansenergi från frekvensåterställningsreserver med manuell respektive automatisk aktivering (MARI respektive Picasso) kan stödja tilldelningen av kapacitet mellan elområden.

Samråd

De systemansvariga för överföringssystemen i den nordiska kapacitetsberäkningsregionen samrådde med marknadsaktörerna om förslaget till metod mellan den 7 oktober 2022 och den 7 november 2022 i enlighet med artikel 10 i förordningen (EU) 2017/2195 och fick inga svar.

² Kommissionens förordning (EU) 2015/1222 av den 24 juli 2015 om fastställande av riktlinjer för kapacitetstilldelning och hantering av överlast.

De berörda tillsynsmyndigheterna har samrått om de systemansvarigas metodförslag och gemensamt kommit fram till att den föreslagna metoden kan godkännas.

Bestämmelser som ligger till grund för beslutet

Kommissionens förordning (EU) 2017/2195

1. Syftet med denna förordning är att
 - a) främja en effektiv konkurrens, icke-diskriminering och öppenhet på balansmarknader,
 - b) öka effektiviteten i balansering samt effektiviteten hos europeiska och nationella balansmarknader,
 - c) integrera balansmarknader och främja möjligheter till utbyte av balanstjänster och samtidigt bidra till driftsäkerhet,
 - d) bidra till en effektiv och långsiktig drift och utveckling av elöverföringssystemet och elsektorn i unionen och samtidigt underlätta ett effektivt och konsekvent funktionssätt av dagen före-, intradags- och balansmarknader,
 - e) säkerställa att upphandlingen av balanstjänster är rättvis, objektiv, öppen och marknadsbaserad och gör att man kan undvika onödiga inträdeshinder för nya aktörer, bidra till likviditeten på balansmarknaderna samtidigt som man förhindrar otillbörlig snedvridning på den inre marknaden för el,
 - f) underlätta deltagande av efterfrågeflexibilitet, inbegripet aggregering av anläggningar och energilagring, och samtidigt säkerställa att de konkurrerar med andra balanstjänster på lika villkor och, vid behov, agera oberoende när de betjänar en enda förbrukningsanläggning,
 - g) underlätta deltagandet av förnybara energikällor och stödja uppnåendet av Europeiska unionens mål för utbyggnaden av förnybar elproduktion (artikel 3.1).
2. Vid tillämpningen av denna förordning ska medlemsstater, relevanta tillsynsmyndigheter och systemansvariga
 - a) tillämpa principerna om proportionalitet och icke-diskriminering,
 - b) säkerställa öppenhet,

- c) tillämpa principen om optimering mellan högsta totala effektivitet och lägsta totala kostnader för alla berörda parter,
- d) säkerställa att systemansvariga för överföringssystem så långt som möjligt utnyttjar marknadsbaserade mekanismer för att säkerställa nätsäkerhet och nätstabilitet,
- e) säkerställa att utvecklingen av termins-, dagen före- och intradagsmarknaderna inte äventyras,
- f) respektera det ansvar som anförtrotts den relevanta systemansvariga för överföringssystemet för att trygga systemsäkerheten, även enligt krav i nationell lagstiftning,
- g) samråda med berörda systemansvariga för distributionssystem och ta hänsyn till möjlig inverkan på deras system,
- h) ta hänsyn till överenskomna europeiska standarder och tekniska specifikationer (artikel 3.2).

3. Förslagen till följande villkor eller metoder, och eventuella ändringar av dessa, ska vara föremål för godkännande av alla tillsynsmyndigheter i den berörda regionen, nämligen

[...]

f) metoden för beräkningen av kapacitet mellan elområden för varje kapacitetsregion i enlighet med artikel 37.3, (artikel 5.3.f).

6. Om godkännandet av villkor eller metoder i enlighet med punkt 3 i denna artikel eller av en ändring i enlighet med artikel 6 kräver ett beslut av fler än en tillsynsmyndighet ska de relevanta tillsynsmyndigheterna samråda, samordna och driva ett nära samarbete med varandra för att nå en överenskommelse. Om byrån avger ett yttrande ska detta yttrande beaktas av de relevanta tillsynsmyndigheterna. Tillsynsmyndigheter, eller byrån om den är behörig, ska fatta beslut om de inlämnade villkoren eller metoderna i enlighet med punkterna 2, 3 och 4 inom sex månader från det att byrån eller den relevanta tillsynsmyndigheten tagit emot villkoren eller metoderna eller, i förekommande fall, från det att den sista tillsynsmyndigheten tagit emot villkoren eller metoderna. Perioden ska börja dagen efter den dag då förslaget lämnades in till byrån i

enlighet med punkt 2, till den sista berörda tillsynsmyndigheten i enlighet med punkt 3 eller, i tillämpliga fall, till den relevanta tillsynsmyndigheten i enlighet med punkt 4 (artikel 5.6).

7. Om de relevanta tillsynsmyndigheterna inte har kunnat nå någon överenskommelse inom den period som avses i punkt 6, eller på deras gemensamma begäran, eller på byråns begäran i enlighet med artikel 5.3 tredje stycket i förordning (EU) 2019/942, ska byrån anta ett beslut om de inlämnade förslagen till villkor eller metoder inom sex månader, i enlighet med artikel 5.3 och artikel 6.10 andra stycket i förordning (EU) 2019/942 (artikel 5.7).

1. Om byrån, en relevant tillsynsmyndighet eller samtliga relevanta tillsynsmyndigheter gemensamt begär en ändring för att godkänna de villkor eller metoder som lämnats in i enlighet med artikel 5.2, 5.3 respektive 5.4, ska de berörda systemansvariga för överföringssystemen senast två månader efter begäran från byrån eller de relevanta tillsynsmyndigheterna gemensamt lämna in ett förslag till ändrade villkor eller metoder för godkännande. Byråns eller de relevanta tillsynsmyndigheterna ska besluta om de ändrade villkoren eller metoderna inom två månader från det att de lämnats in (artikel 6.1).

2. Om de relevanta tillsynsmyndigheterna inte har kunnat nå någon överenskommelse om villkor eller metoder inom tidsfristen på två månader, eller på deras gemensamma begäran, eller på byråns begäran i enlighet med artikel 5.3 tredje stycket i förordning (EU) 2019/942, ska byrån anta ett beslut om ändringar av villkor eller metoder inom sex månader, i enlighet med artikel 5.3 och artikel 6.10 andra stycket i förordning (EU) 2019/942. Om de berörda systemansvariga för överföringssystemen inte kan lämna in ett förslag till ändrade villkor eller metoder ska det förfarande som föreskrivs i artikel 4 tillämpas (artikel 6.2).

3. Senast fem år efter denna förordnings ikraftträdande ska alla systemansvariga för överföringssystemen i en kapacitetsberäkningsregion utarbeta en metod för beräkningen av kapacitet mellan elområden inom balanstidsramen för utbyte av balansenergi eller för driften av processen för nettning av obalanser. En sådan metod ska undvika snedvridningar på marknaden och ska vara förenlig med den metod för beräkning av kapacitet mellan elområden som tillämpas på tidsramen för intradagsmarknaden i enlighet med förordning (EU) 2015/1222 (artikel 37.3).

Ellagen (1997:857)

I ett beslut av nätmyndigheten enligt sådana riktlinjer som har antagits med stöd

av förordning (EG) nr 714/2009 ska det anges att beslutet kan komma att upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen (12 kap. 1b §).

Ei:s motivering till beslutet

De formella kraven på ansökan och beslutsprocessen

Svenska kraftnäts ansökan har kommit in i rätt tid. Vidare har Svenska kraftnät tillsammans med de nordiska systemansvariga för överföringssystem genomfört ett offentligt samråd i enlighet med artikel 10 i förordningen (EU) 2017/2195. Ei har samordnat detta beslut med övriga tillsynsmyndigheter inom kapacitetsberäkningsregion Norden. De formella kraven på beslutsprocessen är därmed uppfyllda.

Prövning i sak

Svenska kraftnät har i sin ansökan om förslag till kapacitetsberäkningsmetod för balanseringstidsramen i Norden utarbetat en metod för beräkningen av kapacitet mellan elområden inom balansramen för utbyte av balansenergi eller för driften av processen för nettning av obalanser.

Metoden ska, för att kunna godkännas, dels undvika snedvridningar på marknaden dels vara förenlig med metoden för beräkning av kapacitet mellan elområden som ska tillämpas för tidsramen för intradagsmarknaden. Harmonisering av kapacitetsberäkningarna i de olika tidsramarna är en förutsättning för att undvika snedvridningar i marknaden mellan aktörer som handlar på de olika delmarknaderna. Genom att förslaget innehåller stringenta metoder som tar hänsyn till tidigare allokerad kapacitet bedöms metoden vara tillräckligt väl utformad i denna del. Vidare har Svenska kraftnäts uppgett att metoden är förenlig med målen i förordning (EU) 2017/2195 och förordning (EU) 2015/1222, vilket också innebär att metoden inte får leda till snedvridningar på marknaden i övrigt. Svenska kraftnät har också redogjort för hur förslaget är förenligt med metoden för beräkning av kapacitet mellan elområden som ska tillämpas för tidsramen för intradagsmarknaden.

Ei konstaterar att det hade varit önskvärt att kunna göra mer ingående bedömningar av konsekvenserna av den nu föreslagna metoden. Men eftersom varken metoden för kapacitetsberäkning på dagenföre eller intradagsmarknaden ännu är genomförd i Norden är det i nuläget svårt att ytterligare utvärdera hur den nu föreslagna kapacitetsberäkningsmetoden kommer att fungera i praktiken. Mot denna bakgrund får Svenska kraftnäts redogörelse över metodens konsekvenser anses vara tillräcklig. Svenska kraftnäts förslag till metod för

kapacitetsberäkning för balanseringstidsramen i kapacitetsberäkningsregion Norden kan därför godkännas.

Beslutet i detta ärende förutsätter för sin giltighet att samtliga tillsynsmyndigheter inom kapacitetsberäkningsregion Norden fattar nationella beslut med samma innebörd.

Detta beslut kan komma att upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen.

Hur man överklagar

Information om hur man överklagar finns i bilaga 2, Så här gör du för att överklaga beslutet.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Ulrika Hesslow. Vid den slutliga handläggningen deltog även ställföreträdande generaldirektören och chefskonomen Therése Hindman Persson, chefsjuristen Göran Morén, avdelningschefen Caroline Törnqvist samt analytikerna Alejandro Egüez och Aida Makvandi. Båda var föredragande.

Beslutet har fattats digitalt och saknar därför underskrifter.

Ulrika Hesslow

Alejandro Egüez och Aida

Makvandi

Beslutet publiceras i e-diariet som nås via Ei:s webbplats.

Bilagor

1. 08162023_BT CCM - amended legal proposal_Vf
2. Så här gör du för att överklaga beslutet

Skickas till

Affärsverket svenska kraftnät

ACER – Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter